

SİNOP İLİNİN TARİHÇESİ

Sinop ilinin MÖ 7. yüzyılda kurulduğu bilinmektedir. Antik Çağ'da Karadeniz'in en önemli kentiydi. Sinop, MÖ. 70 yılında Romalıların, MS. 395 yılında Bizanslıların, 3 Ekim 1214 tarihinde Selçukluların, 1461 yılında Osmanlıların hâkimiyetine girmiştir.

Sinop 1972 yılında kalkınmada ikinci derece öncelikli iller kapsamına alınmıştır. İlk büyük ölçekli sanayi kuruluşu, Ayancık Kereste Fabrikasıdır. Diğer önemli sanayi kuruluşları Şişe Cam Fabrikası, Un Sanayi, Söksa, İç Çamaşırı Örne Ve Konfeksiyon AŞ. ile Boyabat ilçesinde toprak sanayinde tuğla ve kiremit fabrikalarıdır. Ayancık keteni, Boyabat çember dokumacılığı, ahşap kotra maketi yapımı ve tahta el işlemeciliği Sinop'taki en köklü el sanatlarıdır.

İlk kütüphane 1924 yılında Dr. Rıza Nur'un öncülüğünde kurulmuştur.

TARİH ÖNCESİ SİNOP:

Sinop ilk çağda "Paflagonya'da" adı verilen bölge içindedir. Anadolu'nun kuzey sahilleri ile Kırım yarımadası arasında deniz ticaretinde önemli bir rol oynamıştır. Önemli bir doğal liman konumundadır.

Yapılan yüzey araştırması sonucunda çevrede çok sayıda tarih öncesi yerleşim yerlerine rastlanmıştır. Bu yerleşim yerleri sahil boyunca, nehir ağzlarında ve nehir vadileri boyunca iç kesimlere doğru yayılmaktadır. Bugün Sinop çevresinde en eski yerleşim alanı Kabalı çayı vadisi olarak belirlenmiştir.

MÖ. 1000 BAŞLARINDA SİNOP:

MÖ. 756 yılında Milet'ten gelen göçmenler buraya gelerek bugünkü Sinop'un ilk temelini atmışlar ve bu şehre Sinope adını vermişlerdir.

HELENİSTİK DEVRİNDE SİNOP:

MÖ. 4. yüzyılın birinci yarısında Sinop Paflagonya'lılar başkenti olmuştur. Bu dönemde Sinop biraz daha büyümüştür.

ROMALILAR DEVRİNDE SİNOP:

Bizanslılar zamanında şehir küçülmeye başlamıştır. Bu dönemin en önemli eseri Balatlar kilisesidir.

BİZANS DEVRİNDE SİNOP:

Roma İmparatorluğu'nun ikiye bölünmesiyle Doğu Roma topraklarında kalan Sinop yavaş yavaş küçülmeye başlamıştır. Hıristiyanlığın geliştiği bu dönemde şehirde ticaret ve kültür, dini birtakım olaylar yüzünden gerilemiştir. Sinop'ta bu dönemde yapılan en önemli Bizans yapıtı Balatlar Kilisesidir.

SİNOP'UN FETHİ VE SELÇUKLU DÖNEMİ:

1204 yılında 4. Haçlı Seferinde İstanbul zapt edilip (zorla alınıp), Bizans İmparatorluğu dağılıncı Sinop Trabzon Devleti'nin elinde kalmıştır. İç Anadolu'ya yerleşen Selçuklulara vergi veren Trabzon Devleti, Selçukluların bir iç ayaklanmasından yararlanarak vergiyi kesmiş ve Sinop halkına da baskı ve tecavüzlerde bulunmaya başlamıştır.

Sinop halkının Konya'ya şikayeti üzerine Sultan İzzettin Keykavus dirlik sahibi bütün Vilayet Beylerine emir göndererek savaşa katılmalarını bildirmiştir. Büyük bir kuvvetle yola çıkan ordunun gerek hazırlığından, gerek gidiş yolundan haberdar olmayan düşman Sinop yakınlarında 500 atlı ile avlanmakta olan Tekfur'u baskın yaparak yakalamış, yakalanan Tekfur 3 gün sonra kale önüne getirilerek Sinop'un teslim olması istenmiştir.

Önceleri teslim olmak istemeyen halk Tekfur'un öldürülmemesi, kimsenin canına kıyılmaması ve herkesin istediği yere gidebilmesi şartıyla 3 Ekim 1214 tarihinde kalenin anahtarlarını Selçuklulara teslim etmiştir.

TÜRK İDARESİNDE SİNOP:

Selçuklu idaresine geçtikten sonra baştanbaşa yeniden imar edilen Sinop'ta, önce Pervaneoğulları daha sonra Candaroğulları Türk egemenliğini sürdürmüştür.

15. yüzyılda gelişmeye ve büyümeye başlayan Osmanlı İmparatorluğuna Anadolu beylikleri katılmaya başlayınca Candaroğlu İsmail Bey'de Osmanlılara bağlılığını ilan etmiş ve böylece Sinop Osmanlı İmparatorluğu'nun idaresi altına girmiştir.

Bir liman şehri olarak kullanılan Sinop'ta tersanede gemi yapımı bu dönemde de devam etmiştir.

1853 Osmanlı-Rus savaşlarında şehir top atışlarına tutularak yakılmış ve bu tarihten sonra, şehir iyice küçülerek kale içine çekilmiştir.

Bandırma vapuru ile Samsun'a gitmek üzere yola çıkan Mustafa Kemal Atatürk 18 Mayıs 1919 günü Anadolu'ya karadan geçmek için Sinop Limanına uğramış, ancak o tarihte Sinop-Samsun arasında karayolu olmaması sebebiyle yolculuğuna gemiyle devam etmiştir.

Sinop idari teşkilat olarak merkezi Samsun olan, Canik Livasına bağlanmış, Tanzimat'ın ilanından sonra Kastamonu'ya sancak olmuş, 1924 yılında Kastamonu'dan ayrılarak il haline getirilmiştir.

KAYNAK : Her Yönüyle Sinop, Sinop Valiliği Yayınları, İl Kültür Müdürlüğü - 1992